

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi

The International Journal of Economic and Social Research

2024, 20(1)

OECD Ülkelerinde Kamu Sosyal Harcamalarının Gelir Eşitsizliğine Etkisi: Panel Kantil Regresyon Analizi

The Effect of Public Social Spending on Income Inequality in OECD Countries: Panel Quantile Regression Analysis

Eda BOZKURT¹ Ali ALTINER²

Geliş Tarihi (Received): 07.01.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 08.05.2024

Yayın Tarihi (Published): 25.06.2024

Öz: Gelir dağılımı, kamu sektörü ve küreselleşme gibi meseleler son yıllarda araştırmacılar arasında artan düzeyde ilgi görmektedir. Özellikle gelir eşitsizliğinin yüksek olması çeşitli şekillerde toplumsal refahı ve dolayısıyla kalkınmayı olumsuz yönde etkilemektedir. Ölçüm metodlarının eşitsizliklerin şiddetlendiğine işaret ettiği dönemlerde gözler hükümetlere çevrilmiştir. Eşitsizliğin toplum üzerindeki etkisini azaltmak için devlet, müdahale ile gelir dağılımını değiştirebilir mi? sorusu gündeme gelmektedir. Harcamalar, hükümetlerin gelir dağılımı adaletsizliğine dur demek için elinde tuttuğu önemli bir mekanizma olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada kamu sosyal harcamalarının OECD ülkelerinde gelir eşitsizliğini nasıl etkilediği araştırılmıştır. 2000-2021 dönemine ait yıllık veriler kullanılarak panel veri analizi uygulanmıştır. Bu kapsamda, gelir eşitsizliğini temsilen kullanılan Gini Endeksi bağımlı değişken ve kamunun sosyal harcamaları temel bağımsız değişken olarak belirlenmiştir. Ayrıca gelir eşitsizliği üzerinde etkili olduğu bilinen ekonomik büyüme, yıllık enflasyon oranı, işsizlik oranı ve net doğrudan yabancı yatırım girişleri değişkenleri de kontrol değişkenler niteliğinde modele eklenmiştir. Analiz kapsamında, değişkenlerin normal dağılmadığı durumda etkin sonuçlar veren panel kantil regresyon analizi yapılmıştır. Analiz neticesinde, beklendiği gibi kamu sosyal harcamalarındaki artışın gelir eşitsizliğini azalttığı belirlenmiştir. Ayrıca gelir eşitsizliğinin daha yüksek olduğu ülkelerde, kamu sosyal harcamalarındaki artışın gelir eşitsizliğini azaltıcı etkisinin daha kuvvetli olduğu görülmüştür. Karşılaştırma yapabilmek amacıyla uygulanan sabit etkiler modeli tahmin sonuçlarının kantil analiz sonuçlarını destekleyici nitelikte olduğu da elde edilen bulgular arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Gelir Eşitsizliği, Gini Endeksi, Kamu Sosyal Harcamaları, Panel Veri Analizi, Refah.

&

Abstract: Issues such as income distribution, the public sector and globalization have received increasing attention among researchers in recent years. Especially high income inequality negatively affects social welfare and therefore development in various ways. In times when measurement methods indicate that inequalities are intensifying, all eyes are on governments. Can the state change income distribution through intervention to reduce the impact of inequality on society? The question comes to the fore. Expenditures are considered an important mechanism that governments have to stop income distribution injustice. In this study, it is investigated how public social spending affect income inequality in OECD countries. For this purpose, panel data analysis was applied using annual data for the period 2000-2021. In this context, the Gini Index, used to represent income inequality, was determined as the dependent variable and public social expenditures were determined as the main independent variable. In addition, variables such as economic growth, annual inflation rate, unemployment rate and net foreign direct investment inflows, which are known to have an impact on income inequality, were added to the model as control variables. Within the scope of the analysis, panel quantile regression analysis was performed, which gives effective results when the variables are not normally distributed. As a result of the analysis, it was determined that the increase in public social spending decreased income inequality as expected. In addition, it has been observed that the increase in public social spending has a stronger effect on reducing income inequality in countries with higher income inequality. It is also among the findings that the estimation results of the fixed effects model applied in order to make comparisons support the results of the quantile analysis.

Keywords: Income Inequality, Gini Index, Public Social Expenditures, Panel Data Analysis, Welfare.

Atıf/Cite as: Bozkurt, E. & Altiner, A. (2024). OECD Ülkelerinde Kamu Sosyal Harcamalarının Gelir Eşitsizliğine Etkisi: Panel Kantil Regresyon Analizi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi Araştırmalar Dergisi*, 20(1), 95-111.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/ijaws>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2005 – Bolu

¹ Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Öğretim Fakültesi, edabozkurt@atauni.edu.tr (Sorumlu Yazar)

² Doç. Dr. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, alialtiner07@gmail.com

Giriş

Gelir eşitsizliği, akademik söylemin yanı sıra ekonomik ve politik tartışmaların merkezinde yer alan konulardan biridir. Ülkedeki gelir eşitsizliği sosyal, ekonomik ve politik açılardan zararlı kabul edilmektedir. Araştırmalar, süreklilik arz eden yüksek gelir eşitsizliğinin ekonomik kalkınmaya zarar verdiğini göstermektedir. Bu sebeple ülkelerde gelir dağılımı adaletinin, daha yüksek ve daha sürdürülebilir ekonomik kalkınma için ön koşul olduğu varsayılmaktadır (Guzi ve Kahanec, 2018:2). Gelir eşitsizliği özellikle gelişmekte olan ülkelerde sorun teşkil eden bir durumdur. Tedavi edilmediği takdirde ortaya çıkarabileceği çeşitli olumsuz sonuçlar nedeniyle gelir eşitsizliği politika yapımcıları ve araştırmacılar arasında büyük ilgi görmektedir. Esasında bölüşüm ve gelir dağılımı ilişkileri, bazı ekonomik ve sosyal meselelerle ilgilenen sadece bilim insanlarını ve kuramcıları meraklandıran bir konu değildir. Gelir dağılımı eşitsizliği, insanlık tarihinde en eski çağlardan bu yana çeşitli şekillerde ortaya çıkmış ve sadece filozofları değil düşünen her kişiyi, özellikle refah düzeyi belirli bir seviyenin altında kalan sınıfları meşgul etmiştir. Gelir dağılımı eşitsizliği bu yönüyle eşitlik, sömürme ve sosyal adalet kavramlarıyla son derece ilişkilidir. Gelir eşitsizliği, toplumsal huzursuzluğa, sosyal düzensizliğe, sosyo-politik istikrarsızlığa, finansal dışlanmaya, kurumsal güvensizliğe, suça ve hatta şiddetli çatışmalara yol açabilir (Sidek, 2021:487-488; Boratav, 1972:11-12).

Bireylerin adeta bir istatistik uzmanı gibi gelir farklılıkları konusunda ayırım yapmaları ve ayrıntılı görüş bildirmeleri elbette ki beklenmemektedir. Kişilerin kendi buldukları gelir grubu ile bir üst geliri grubu arasındaki tüketim değişikliklerini ayırt etmesi de pek olası değildir. Çünkü gelir gruplarının mensuplarının kimlerden oluştuğu kişiler tarafından tespit edilememektedir. Fakat zengin ya da fakir vatandaşların kendilerini hükümette temsil edecek kişilere oy verme hakkına sahip olduğu demokratik toplumlarda, yüksek eşitsizliğe karşı daha az hoşgörü veya kabul vardır. Yani politika yapımcılar, gelir dağılımını eşit hale getirmeye yönelik politikalar uygulama konusunda baskı altındadır (Boratav, 1963:39; Afonso vd., 2010:8). Yüksek düzeyde eşitsizlik, hane halklarının yaşam standartlarını sürdürmek için sürekli borç kullanmalarına sebep olmaktadır. Öte yandan ekonomik büyümenin seviyesini ve süresini azaltmakta ve büyük finansal istikrarsızlıklara yol açmaktadır. Eşitsizliğin arttığı ülkelerde, hane halkları krizlerden önce daha fazla borçlanmakta ve kriz sırasında ise tüketimlerini azaltmaktadır. Gelir eşitsizliği bunların dışında nesiller arası (veya sosyal) hareketlilikle de ilişkilidir. Nesiller arası ya da diğer ifadeyle sosyal hareketlilikte yatay hareketlilik bireylerin kendilerinden sonra gelen nesillerinin benzer statüde kalmalarına sebep olmaktadır. Zengin ailelerin çocuklarının zengin, yoksul ailelerin çocuklarının ise yoksul kalmaya ihtimali yüksektir. Yani eşitsizlik, ekonomik avantajın ya da dezavantajın ebeveynlerden çocuklarına geçme olasılığını artırmaktadır. Adalet karmaşık bir kavram olabilir. Fakat aynı yetenek ve çabayı gösteren iki kişinin sırf farklı aile geçmişlerinden dolayı farklı sonuçlara ulaşması adil olarak kabul edilemez. Fırsat eşitsizliğinden kaynaklanan eşitsizliklerin toplumun içinde hoş karşılanması mümkün değildir. İşte bu yüzden yüksek gelir eşitsizliği, referandumlarda ve seçimlerde protesto oylarını artırarak siyaseti ciddi şekilde etkilemektedir (Darvas, 2020:353-354). Geniş etki alanı nedeniyle gelir dağılımı, her zaman iktisat teorisinin yanı sıra iktisat politikasının da merkezindeki araştırma konularından biri olmuştur. Adam Smith, David Ricardo ve Thomas Malthus gibi klasik iktisatçılar temel olarak faktör geliri dağılımıyla yani gelirin ana üretim faktörleri olan emek, sermaye ve toprak arasındaki dağılımıyla ilgilenmişlerdir. Modern iktisatçılar ise gelirin bireyler veya haneler arasındaki dağılımı üzerinde durmuşlardır. Gelir eşitsizliğini inceleyen araştırmacılar eşitsizliği ölçmek için Gini Endeksi, Theil Endeksi, Hoover Endeksi, Atkinson Endeksi gibi bazı ölçütlere başvurmuşlardır. Gini Endeksi, bir ülkedeki hanehalkı gelir dağılımındaki eşitsizliğin derecesini ölçmek için kullanılan en popüler araçtır. Endeks, kümülatif gelirin en fakirden en zengine doğru sıralanan hane sayısına göre çizildiği Lorenz Eğrisinden hesaplanmaktadır. Gini Endeksinin aralığı 0 ile 1 arasındadır (%0 ile %100), burada 0 mükemmel eşitliği, 1 ise maksimum eşitsizliği göstermektedir. Ayrıca en yoksul beşte birlik dilim başına düşen gelir payı, medyan gelirin %50'sinden (veya başka bir paydan) daha azına sahip kişilerin payı olarak yoksulluk oranı, önceden belirlenmiş bir gelir eşliğinin

altında yaşayanlar, çocuk yoksulluğu, yaşlı yoksulluğu gibi nüfusun kesimlerine atıfta bulunan göstergeler gelir dağılımı adaletini ölçmek için kullanılmaktadır (Harun ve Loo, 2023:6; Afonso vd., 2010:12-13).

Gelir dağılımı adaletinde devletin vatandaşları için kullanacağı en kritik araç, güçsüz ve zayıflara yapılan sosyal kamu harcamaları olarak görülmektedir. Buradan yola çıkılarak çalışmada, OECD ülkelerinde 2000-2021 döneminde kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliği üzerine etkisi incelenmiştir. Ampirik analiz panel kantil regresyon yöntemi ile yapılmıştır. Çeşitli harcama bileşenlerinin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisini analiz eden ampirik literatürdeki önceki çalışmalardan farklı olarak bu makalede, kamu sosyal harcamalarının önemi üzerinde durulmaktadır. Çalışmanın ampirik analizinin literatürde sıkça yer verilmemiş orijinal bir metodu içermesi bakımından alana önemli bir katkı sunacağı düşünülmektedir. Panel kantil regresyon analizi ile normal dağılıma sahip olmayan değişkenler için standart regresyon tahminine göre daha güçlü ve etkin tahminler yapılmaktadır. Ayrıca değişkenin koşullu kantilleri ile açıklayıcı değişkenler arasında bir regresyon analizi ve tüm kantiller için bir tahmin önerilmektedir. Araştırma yalnızca bir panel kantil regresyonu içermekle kalmayıp aynı zamanda sabitler etkiler modeli tahmini de barındırmaktadır. Böylece analizler arasında karşılaştırma yapma fırsatı sunulmaktadır. Panel kantil regresyonuna dayalı sonuçların sabitler etkiler modeli sonuçlarıyla karşılaştırılması bu konuda benzer çalışmalar yapacak araştırmacıların uygun tahmin metodu seçimlerinde yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Öte yandan çalışma, gelir eşitsizliğinin azaltılmasında kamu harcamalarının teorik düzeyde ve literatürdeki çalışmalar açısından rolü üzerine bilgileri kapsamaktadır. Araştırmanın teorik temellerinde kamu sosyal harcamaları ve gelir eşitsizliğinin işleyiş mekanizması sistematik bir açıklama ile sunulmaktadır. Bu çerçevede makalenin geri kalanı şu şekilde organize edilmiştir: Giriş başlığının ardından gelir eşitsizliği ve kamu harcamaları arasındaki teorik ilişki ele alınmıştır. Daha sonra konuya ilişkin literatür taraması verilmiştir. Ardından veri ve ekonometrik yöntem tanıtılmıştır. Panel kantil regresyon yaklaşımına ait bulgularla devam edilmiştir. Son olarak politika çıkarımlarının yer aldığı sonuç başlığı ile araştırma sonlandırılmıştır.

Teorik Temeller

Toplumlardaki gelir dağılımı adaletsizliği piyasa koşullarının işleyişi ile çözüme kavuşturulamamaktadır. Piyasanın başarısız olduğu diğer tüm problemlerde olduğu gibi eşitsizlikler meselesinde de kamu müdahalesi kaçınılmaz olmaktadır. Gelir eşitsizliğine kamu müdahalesi, harcamalar ve vergiler yoluyla yani maliye politikası araçlarıyla gerçekleştirilmektedir (Dibo, 2022:1-2).

Bir ülkede milli gelirin sosyal kamu harcamalarına ayrılan payı, o ülkenin gelişmişlik düzeyi ve vatandaşların refahı ile sosyal refah devleti anlayışı arasındaki bağlantıyı göstermektedir. Burada ülkelerin farklı refah devleti modellerini uygulamaları önem kazanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Avusturalya ve Kanada gibi liberal refah ya da piyasa merkezli rejim benimseyen ülkelerde vatandaşlara kendi refahlarını piyasada aramaları için yönlendirilme yapılmaktadır. Bu refah anlayışında en son çarenin devlete başvuru olduğu esas alınmaktadır. Liberal refah rejiminde piyasaya dayalı çözümler ön planda tutulup, piyasa başarısızlıkları durumunda kamunun sorumluluğu sınırlı tutulmaktadır. Sosyal refahı artıran hizmetler bireylerin ancak muhtaçlık araştırması sonucunda söz konusu olmaktadır. Kıta Avrupası ya da muhafazakar refah rejiminde ise ülkelerin (Fransa, Almanya, Belçika vb.) sosyal harcamaları liberal refah anlayışı yürüten ülkelerinkinden daha yüksektir. Devlet tarafından sosyal hakların yoğun şekilde sağlandığı İskandinav refah rejimi ise marjinal düzeyde özel refah düzenlemelerini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şahin, 2019:2531-2532). Hangi refah politikasını benimserse benimsesin sosyal devlet anlayışı ülkelerin yüksek refah seviyesinde yaşam hakkını tüm zamanlarda toplumdaki her bireye vermesini mecbur kılmaktadır. Bunun için bireylerin milli gelire sağladıkları katkıya bakılmamalıdır. Sağlık, sosyal güvenlik, eğitim, gelirin yeniden dağılımı ve refah sağlayacak hizmetler için gerçekleştirdiği harcamalar ve bu alanlara bütçeden ayırdığı pay ile devlet eşitsizlikleri gidermek için görev üstlenmektedir. Gelir eşitsizliklerinin yaygın bir dereceye kadar

kaçınılmaz olduğu bilinmektedir. Beklenmedik olaylar örneğin, Covid-19 salgını krizi açıkça gelir eşitsizliğinin ekonomiler için nasıl bir tehdide dönüşeceğini göstermiştir. Salgın dönemi boyunca ülkelerde büyük sektörlerin kapatılması çoğu kişiyi geçim kaynaklarından mahrum bırakmıştır. Ancak birçok ülkede telafi edici gelir desteği sistemleri çok hızlı bir şekilde uygulamaya konulmuştur. Bu durum toplumların hükümetleri aracılığıyla eşitsizliği hafifletme ve sosyal-politik felaketleri önleme konusunda ne kadar büyük bir güce sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Devlet, sosyal koruma ile piyasadaki gelir dağılımı adaletsizliğine doğrudan müdahalesi ile yaşlılık, işsizlik, sakatlık, hastalık gibi nedenlerle geçimleri için yeterli geliri olmayanların hayat standartlarına katkıda bulunmaktadır (Chancel vd., 2022:22; Erçakar ve Güvenoğlu, 2018:47-48).

Gelir eşitsizliğine yönelik olarak müdahalelerin, yeniden dağıtım dayalı mali araçları gerektirmesi, hükümetin vergi veya harcamaların büyüklüğünü etkilemesini muhtemel kılmaktadır. Örneğin, daha yüksek bir gelir eşitsizliği, hükümeti daha ilerici bir vergi sistemi benimsemeye, hükümet harcamalarını veya sosyal transferleri artırmaya yönlerebilmektedir. Ayrıca, kademeli bir vergi sistemi ve bir transfer sistemi (örneğin, gelir testli yardımlar ve asgari gelir programları) gibi bazı mali araçlar, eşitsizliğin derecesi değişirse, hükümetin gelir veya harcamalarını otomatik olarak artırıp-azaltmasını gerektirebilmektedir (Guzi ve Kahanec 2018:3). Genişleyen ampirik literatür, maliye politikasını hükümetlerin gelir dağılımı eşitsizliğini dengelemek için birincil araç olarak tanımlamaktadır. Fakat doğrudan vergiler, özellikle kişisel gelir vergisi ve belli ölçüde kurumlar vergisi, gelir dağılımını iyileştirme eğilimindeyken, tüketim vergileri ve gümrük vergileri gibi dolaylı vergiler, gelir eşitsizliğini artırmaktadır. Pek çok çalışma, özellikle sosyal yardımlar biçimindeki kamu harcamalarının vergilerden daha yüksek bir yeniden dağıtım etkisine sahip olduğunu göstermektedir (Dolumbia ve Kinda, 2019:4). O halde gelir eşitsizliği ve devlet harcamaları bağlantısı nasıl işlemektedir? Gelir dağılımı adaletsizliği ve kamu harcamalarını anlamada en çarpıcı teorilerden biri Keynesyen'in İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi'dir. Bu teoride Keynesyen, hükümetin ekonomideki rolüyle ilgili endişesini ortaya koymaktadır. Keynes'in istihdam ve ekonomik büyüme oranlarındaki değişkenlik için sunduğu açıklama gelir eşitsizliği sorunu için de uygulanabilir. Çünkü istihdam ve büyüme oranı ne kadar yüksek olursa, eşitsizlikler de o kadar az olabilir. Tasarruf, tüketim ve yatırım arasındaki temel denge hedefine ulaşma için hükümet önemlidir. Gelir eşitsizliğinin derecesinin ölçülmesinde önemli bir faktör olan istihdam düzeyi, mal ve hizmet taleplerine bağlıdır. Talep, nispi tüketim eğilimi ve tasarruf eğiliminin bir fonksiyonudur. Gelir elde edenlerin biriktirdiği para miktarı, yatırımdan sorumlu olanların ihtiyaç duyduğu miktardan fazla ise toplam talep tam istihdamı sürdürmek için yetersiz olacaktır. Dolayısıyla, çok fazla tasarruf ekonomi için istihdam yaratmayı azaltmakta ve daha yüksek gelir eşitsizliğine yol açan işsizlik sorununa sebep olmaktadır. Hükümet tasarruf, tüketim ve yatırımı dengelemek için politikalar tasarlayabilir. Bu tür hükümet politikaları, düşük gelirli haneleri etkileyebilecek sosyal güvenlik programları, sübvansiyonlar ve refah harcamaları gibi hükümet harcamalarını içerir. Ayrıca, hükümetin bayındırlık projeleri ve devlete ait sanayi gibi araçlarla iş yaratma yeteneği de işsizlik oranını azaltabilir ve sonunda gelir eşitsizliği düzelebilir. Keynesyen teori ile gelir eşitsizliği ve hükümet harcamalarının organik bağı ilk olarak hükümetlerin kamusal projelerle istihdam yaratan programları aracılığı ile işsizliğin azaltılmasından geçmektedir. İstihdam yaratma programlarının çoğaltan etkisi, yeniden yatırımlarda artışa yol açabilir. Çarpan etkisi gelirin yeniden dağıtımını destekleyen bir ortamı teşvik etmekte, zenginler gelirdeki nispi paylarını azaltırken aynı zamanda gerçek gelirin mutlak miktarını artırabilirler. Ayrıca hükümetler düşük gelirli kişilerin yaşam standartlarını iyileştirici harcamalar yapabilirler (Alamanda, 2020:3). Esasında bu noktada hükümetin doğrudan harcama etkisiyle gelir eşitsizliğini azaltan politikaları devreye girmektedir. Hükümetin doğrudan müdahalesi vergiler, harcamalar ve diğer kamu politikaları yoluyla olabilir. Vergilendirme düzeyi en doğrudan faktördür. Bu faktör, kendi başına, vergi sonrası gelirlerin dağıtımını vergi öncesi dağıtımdan farklı ve muhtemelen daha eşit hale getirebilir. Ancak, bazı özel harcama kategorilerini dolaylı olarak sübvansiyon eden çeşitli eğitim, sağlık gibi alanlardaki müdahaleler gelir dağılımı üzerinde etkilidir. Örneğin, verimli bir toplu taşıma sistemi, seyahat masraflarını azaltarak daha yoksul bireylerin iş arayabilecekleri alanı genişletebilir. İş eğitimi veya yeniden eğitim için yapılan harcamalar, bireyleri işsizlerden istihdam

edilenler kategorisine taşıyabilir. Eğitime yapılan harcama, yoksulların beşeri sermaye ile görelî donanımlarını geliştirirse de orantısız bir şekilde fayda sağlayabilir. Sağlık tesislerine ücretsiz erişim, insanları sağlıklı tutabilir ve işgücüne dahil olmalarını mümkün kılabilir. Daha yoksul bireyler için önemli olan harcamalara nakit ödeme veya doğrudan destek yoluyla bireylerin ellerine gelir veya harcama gücü enjekte eden kamu harcamalarıdır. Örneğin, gıda kuponları, barınma sübvansiyonları, çalışan anneler için ücretsiz çocuk bakımı gibi harcamalar gelir dağılımı üzerinde açık bir etkiye sahiptir (Afonso vd., 2008:11-12).

Sonuç olarak kamu harcamalarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerini değerlendirmede kilit faktör harcama türünün birinci tur ya da ikinci tur etkisidir. Örneğin, düşük gelirli bireylere yapılan devlet transferlerinin ilk tur etkisi, harcanabilir gelirdeki eşitsizliği azaltmaktır. Bununla birlikte, zamanla transferlerin, gelir eşitsizliği üzerinde ikinci tur etkileri de olabilir. Transferleri içermeyen devlet tüketim harcamaları, ikinci tur etkilere sahiptir. Örneğin, ilköğretim için yapılan bir harcama gelir eşitsizliğini ancak oldukça uzun bir gecikmeden sonra etkileyebilir. Bu nedenle, devlet harcamalarının genel etkileri, harcanabilir gelirin üzerindeki etkisine ve döneme bağlı olarak farklılık gösterebilir (Anderson vd., 2017: 3).

Literatür Özeti

Literatürde yer alan çalışmaların özetlendiği bu başlık altında kamu harcamalarının gelir dağılımı üzerine etkisi farklı harcama türleri dikkate alınarak sunulmuştur. Araştırma her ne kadar kamu sosyal harcamalarının gelir dağılımı üzerine etkisi üzerine odaklanmış olsa da derinlemesine bir yazın taraması sunmak hedeflenmiştir. Bu sebeple özelde eğitim, sağlık ya da askeri harcamaları ele alan çalışmalara da yer verilmiştir. Böylece mevcut literatürde araştırmacıların hangi tip harcamaların gelir dağılımı üzerine etkisini incelediği tespit edilmiştir. Literatür çalışmaları geniş bir alanı kapsayacak şekilde incelendiğinden tabloya dayalı bir sunum tercih edilmiştir. Ayrıca böyle bir tasarımın araştırmaya ilgi duyup inceleme fırsatı bulanlara okuma kolaylığı sağlayacağı düşünülmüştür.

Yazın taraması önceki çalışmaların hangi dönemi kapsadığı, hangi yöntemlerin kullanıldığı ve bu yöntemlere dayalı olarak sonuçların ne yönde ortaya çıktığı hakkında bilgiler vermektedir. Kamu harcamalarının gelir eşitsizliği üzerine etkisinin incelenmesinde çeşitli periyotların seçildiği, kullanılan en yaygın yöntemin ise panel tahmin yöntemleri olduğu söylenebilir. Özellikle sabit etkilere dayalı tahminlerin daha fazla olduğu, nedensellik ve eşbütünlük metodlarına da yer verildiği görülmektedir. Bulgular açısından bakıldığında kamu harcamalarının genel olarak gelir dağılımı adaletsizliğini düzeltici etkisi dikkat çekmektedir. Ayrıca bazı çalışmalar kamu sosyal harcamalarının diğer harcamalardan daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 1. Literatür Taraması

Yazar(lar)/Yıl	Yatay Kesit/Periyot	Yöntem	Bulgular
Caminada ve Goudswaard (2001)	OECD Ülkeleri/1981-1997	Regresyon Analizi	Harcama oranları ile gelir eşitsizliği arasında olası bir ilişki bulunmaktadır.
Sylwester (2002)	50 ülke/1970-1990	En Küçük Kareler (EKK) Yöntemi	Kamu eğitim harcamaları gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Köse ve Güven (2007)	Türkiye/1975-2001	Regresyon Analizi	Eğitim harcamalarının artması, Türkiye’de iller genelinde eşitsizlik düzeyini azaltmaktadır.
Afonso vd. (2010)	OECD Ülkeleri/1995-2000	Veri Zarflama Analizi (VZA)	Kamu harcamalarının etkinliği eşitsizlik üzerinde etkilidir.
Niehues (2010)	15 Avrupa Birliği Ülkesi/1993-2000	Genelleştirilmiş Momentler Metodu (GMM)	Daha fazla sosyal harcama eşitsizlik düzeyini azaltır.
Aksoğan ve Elveren (2012)	Türkiye/1970-2008	Johansen Eşbütünlük ve Granger Nedensellik Testi	Savunma ve eğitim harcamaları gelir eşitsizliğini artırırken, eğitim harcamaları azaltmaktadır.
Töngür ve Elveren (2012)	37 ülke/1988-2003	GMM	Gelir eşitsizliği ile askeri

			harcamaların merkezi yönetim bütçesindeki payı arasında pozitif bir ilişki vardır.
Taş vd. (2013)	Türkiye/1970-2008	Vektör Otoregresyon (VAR) Modeli, Eşbütünleşme	Savunma harcamaları gelir eşitsizliğini açıklamaktadır.
Trkić-Izmirlija ve Efendić (2013)	Bosna Hersek/2000-2010	Anket verileri ve EKK	Artan kamu harcamaları gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Cheng (2015)	Çin/1979-2012, 24 bölge/ 1995-2010	Vektör hata düzeltme modeli (VECM) ve Panel VAR Modeli	Sosyal kamu harcamalarının gelir eşitsizliği üzerinde olumsuz etkisi vardır.
İlgün (2015)	17 OECD Ülkesi/1995-2012	Sabit Etkiler Modeli	Kamu sosyal harcamalarının milli gelir içindeki payı arttıkça gelir dağılımındaki adaletsizlik azaltmaktadır.
Ulusoy vd. (2015)	Türkiye/1994-2013	EKK	Yükseköğretim harcamaları gelir dağılımı ile negatif ilişki içindedir.
Anderson vd. (2017)	900'den fazla tahmin içeren toplam 84 ayrı çalışma	Meta Regresyon	Kamu harcamalarının yeniden dağıtım etkisi tüm gelir dağılımını kapsamamaktadır.
Eroğlu vd. (2017)	21 OECD Ülkesi/2004-2011	Pedroni ve Kao Panel Eşbütünleşme, Granger Nedensellik Testi	Sosyal yardım harcamaları gelir dağılımı eşitsizliğini düzeltici etkidedir. Sosyal yardım harcamaları eğitim harcamalarından daha etkilidir.
Guzi ve Kahanec (2018)	30 Avrupa Ülkesi/2004-2015	Sabit Etkiler Modeli	Kamu harcamalarındaki bir artış eşitsizliği azaltmaktadır.
Ray ve Linden (2018)	194 ülke/1990-2014	GMM- İki Aşamalı EKK	Sağlık harcamalarının milli gelirdeki oranı yükseltilecek eşitsizlik düzeltilebilir.
Sánchez ve Pérez-Corral (2018)	28 Avrupa Birliği Üyesi Ülke/2005-2014	GMM	Kamu harcamaları ile gelir eşitsizliği arasında negatif ilişki vardır. Sosyal koruma ve sağlık harcamaları ile gelir eşitsizliği arasındaki ilişki gelişmekte olan ülkelerde negatiftir. Eğitim harcamaları ile anlamlı ilişki yoktur.
Ulu (2018)	21 OECD Ülkesi/2004-2011	Panel Nedensellik	Devletin sosyal harcamaları arttığında gelir eşitsizliği azalır.
Bulut vd. (2019)	30 gelişmiş ve 8 gelişmekte olan ülke/ 2000-2015	Sabit Etkiler Modeli	Kamu harcamalarındaki artış eşitsizliği azaltır.
Doumbia ve Kinda (2019)	83 ülke/1970-2011	Baseline Regresyon	Sosyal koruma ve altyapı harcamaları, gelir eşitsizliğinin azalmasıyla ilişkilidir.
Gnangoin vd. (2019)	19 Asya Ülkesi/2002-2017	GMM	Devlet harcamaları uzun dönemde gelir eşitsizliğini azaltır.
İnam (2019)	Türkiye dahil 29 Avrupa Ülkesi/2007-2015	Sabit Etkiler Modeli, GMM	Sosyal koruma harcamalarındaki artış eşitsizliği azaltmaktadır.
Şantaş vd. (2019)	Türkiye/1980-2017	ARDL ve Toda Yamamoto Nedensellik	Kamu sağlık harcamalarındaki artış eşitsizliği azaltmaktadır.
Alamanda (2020)	Endonezya'da 33 il/2005-2017	Sabit Etkiler Modeli	Sosyal yardım, sübvansiyon ve hibe harcamalarının gelir eşitsizliğine etkisi önemsizdir.
Dayar ve Akıncı (2020)	Türkiye/1987-2016	Maki (2012) Çoklu Yapısal Kırımlı Eşbütünleşme Testi, Modifiye Edilmiş Sıradan EKK (FMOLS) Testi ve Hatemi-J (2012) Asimetrik Nedensellik Testi	Sosyal transfer harcamalarındaki artış eşitsizliği azaltmaktadır.
Fotros vd. (2020)	İran/1971-2019	Eşik Regresyon Modeli ve Simpleks Doğrusal Programlama Algoritması	Gelir eşitsizliğini azaltması için kamu harcamalarının milli gelirin %19,2'sine eşit olması

			gerekmektedir.
Jianu (2020)	Avrupa Birliği Ülkeleri/2002-2015	Genelleştirilmiş EKK	Devletin sağlık harcamalarındaki artış gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Padhan vd. (2020)	Hindistan/1980-2013	NARDL	Devlet harcamaları uzun dönemde gelir eşitsizliğini azaltır.
Şengür (2020)	10 ülke /1995-2013	Statik Panel Veri Analizi	Kamu harcamalarının eşitsizlik üzerinde etkisi anlamlı değildir.
Topuz ve Doğan (2020)	39 ülke/1995-2016	Emirmahmutoğlu-Köse (2011) Panel Nedensellik Testi	Gelir eşitsizliği yüksek olan ülkelerde transfer harcamalarından gelir eşitsizliğine doğru tek yönlü; gelir eşitsizliği düşük olan ülkelerde ise çift yönlü nedensellik görülmüştür.
Aktaş ve Dokuzoğlu (2021)	60 Ülke/ 1996-2018	Dumitrescu-Hurlin Panel Nedensellik Testi	Yüksek, yüksek-orta ve düşük-orta gelir grubundaki ülkelerde sosyal transfer harcamaları ve gelir eşitsizliği arasında çift yönlü nedensellik ilişkisi bulunmaktadır.
Blancheton ve Chhorn (2021)	Asya-Pasifik Ülkeleri/ 1988-2014	Pedroni, Kao, Fisher-Johansen Bütünleşme, Granger Nedensellik Testi, FMOLS, Dinamik En Küçük Kareler Yöntemi (DOLS)	Uzun dönemde kurumsal kalite iyileştikçe kamu harcamaları gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Sidek (2021)	Gelişmiş ve gelişmekte olan 122 ülke/1980-2018	Panel Dinamik Eşik Etki Modeli	Hükümet harcamaları gelir eşitsizliğini azaltmak için faydalı bir araçtır.
Cho ve Lee (2022)	79 ülke/1990-2019	Sabit Etkiler Modeli	Belirli sosyal sektörlere yapılan harcamalar gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Dibo (2022)	20 OECD Ülkesi/2004-2017	Sabit Etkiler Modeli	Sosyal transfer harcamalarının gelir içindeki payı belirli bir noktaya kadar eşitsizliği azaltırken daha sonra etki tersine dönmektedir.
Ghosh (2022)	10 ülke/1990-2015	Westerlund (2007) Eşbütünleşme Testi ve Dinamik Ortak Korelasyonlu Etkiler Tahmircisi (DCCE)	Askeri harcamaların gelir eşitsizliği üzerindeki etkisi olumsuzdur.
Isiaka vd. (2022)	51 orta gelirli ülke/2005-2015	Panel Eşbütünleşme, Granger Nedensellik ve Sabit Etkiler Modeli	Devletin sosyal harcamaları arttığında gelir eşitsizliği azalmaktadır.
Recepoğlu (2022)	Bağımsız Devletler Topluluğu/1998-2019	Bootstrap Panel Nedensellik	Kamu harcamaları hem ekonomik büyüme hem de gelir eşitsizliği ile yakın ilişkilidir.
Tumovsky ve Erauskin (2022)	80 ülke/1980–2015	GMM	Hükümet harcamalarındaki artış gelir eşitsizliğini azaltır.
Amate-Fortes vd. (2023)	33 Avrupa Ülkesi/2003-2017	GMM	Sosyal yardımların kadınlar ve erkekler arasındaki gelir dağılımı eşitsizliği üzerindeki etkisi azdır.
Başaran (2023)	14 OECD Ülkesi/ 2003-2019	FMOLS ve DOLS	Kamu eğitim harcamalarındaki artış gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Cole (2023)	ABD'de 50 eyalet/2006-2015	Sistem GMM	Kamu harcamaları gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Dhital vd. (2023)	ABD/1990-2018	Zamanla Değişen Parametrelî Vektör Otoregresif Model (TVP-FAVAR)	Transfer harcamalarındaki şoklar gelir dağılımı eşitsizliğini daha fazla etkilemektedir.
Doğan (2023)	27 OECD Ülkesi/ 2008-2018	Sabit Etkiler Modeli	Kamu eğitim harcamalarındaki artış gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Lu (2023)	Çin/2007-2020	Sabit Etkiler ve Eşik Değerli Regresyon	Gelir eşitsizliği düşük olduğunda kamu eğitim harcamaları eşitsizliği azaltırken, gelir eşitsizliği yüksek olduğunda kamu eğitim harcamaları eşitsizliği artırmaktadır.
Popova (2023)	101 ülke/ 1998-	Panel Regresyon	Sosyal harcamalardaki iyileşme gelir

	2017		eşitsizliğini azaltmaktadır.
Velkovska ve Trenovski (2023)	Avrupa Birliği'ne Üye 28 Ülke/2010-2019	Panel VAR	Sosyal harcamalar gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Yalçın vd. (2023)	33 OECD Ülkesi/2010-2019	Panel AMG (Augmented Mean Group Estimator) Yöntemi	Kamu eğitim harcamalarındaki artış gelir eşitsizliğini azaltmaktadır.
Yang (2023)	ABD eyaletleri/2011-2017	Sabit Etkiler Modeli	Sosyal harcamalar gelir eşitsizliği üzerinde önemli bir rol oynamamaktadır.

Ekonometrik Analiz

Çalışmanın analiz kısmında, kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkisi test edilmektedir. Çalışmanın temel hipotezi "Kamu sosyal harcamaları gelir eşitsizliğini azaltmaktadır." şeklinde kurgulanmıştır. Belirlenen hipotez 2000-2021 dönemine ait yıllık veriler ile OECD ülkeleri için yeni nesil panel veri analizi teknikleri kullanılarak test edilmektedir. Analizlerde kurulan modele dahil edilen değişkenlere ait veri kısıtı nedeniyle 35 OECD ülkesine ait veriler kullanılmıştır. Ülkeler Ek kısmındaki tabloda gösterilmiştir. Örneklem olarak OECD üyesi ülkelerinin temel seçilme nedeni, kamunun sosyal harcamalarına ilişkin düzenli verilerin bu ülke grubu için bulunabilmesidir. Ayrıca bu ülke grubu içinde genelde yüksek gelir grubunda ve düşük gelir eşitsizliğine sahip ülkeler olmakla birlikte orta gelir grubunda ve daha yüksek gelir eşitsizliğine ait ülkelerin olması detayları sonraki kısımda açıklanan uygulanacak analiz tekniği açısından da daha uygun görünmektedir.

Çalışmanın analiz kısmında, öncelikle kurulan hipotez kapsamında kullanılacak değişkenlere ait veri seti ve model tanıtılmakta; ardından, kullanılacak yöntem belirlenmektedir. Yöntem kapsamında uygulanacak testlerin teorik çerçevesi sunulduktan sonra analizlerden elde edilen bulgular yorumlanmaktadır.

Veri Seti ve Model

Kurulan hipotezin test edilmesi aşağıda belirtilen model üzerinden analiz edilmektedir. Modellere dahil edilen değişkenler oluşturulan hipoteze uyumlu olacak şekilde belirlenmiştir. Bu kapsamda, gelir eşitsizliğini temsilen kullanılan Gini Endeksi (GINI) bağımlı değişken ve kamunun sosyal harcamaları (PSE) temel bağımsız değişken olarak belirlenmiştir. Ayrıca gelir eşitsizliği üzerinde etkili olduğu bilinen ekonomik büyüme (EG), yıllık enflasyon oranı (INF), işsizlik oranı (UNER) ve net doğrudan yabancı yatırım girişleri (FDI) değişkenleri de kontrol değişkenler niteliğinde modele eklenmiştir. Modelde kullanılan tüm değişkenler, ilgili literatürde en çok tercih edilen ve ortak veri sorununun yaşanmayacağı değişkenlerdir. Ampirik analizde kullanılan değişkenlere ait açıklayıcı bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Değişken Tanımları

Değişken	Açıklama	Kaynak
GINI	Gini Endeksi	Standartlaştırılmış Dünya Gelir Eşitsizliği Veritabanı (SWIID)
PSE*	Kamu sosyal harcamalarının GSYH içindeki payı (%)	OECD
EG	Ekonomik büyüme oranı (%)	Dünya Bankası
INF	Enflasyon oranı (GSYH deflatörüne dayalı, %)	Dünya Bankası
UNER	İşsizlik oranı (ILO tahmini, %)	Dünya Bankası
FDI	Net doğrudan yabancı yatırım girişlerinin GSYH içindeki payı (%)	Dünya Bankası

Not: *; Kamu sosyal harcamaları, nakit yardımları ve aynı mal ve hizmet desteklerinin yanında sosyal amaçlı vergi indirimlerini de içermektedir. Bu destekler ise düşük gelirli hanelere, yaşlılara, engellilere, hastalara, işsizlere ve gençlere sunulabilmektedir (OECD, 2023).

Kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmada, belirtilen örneklem ile veri aralığında oluşturulan model aşağıdaki gibi kurgulanmıştır.

$$GINI_{it} = \beta_{it} + \beta_1 PSE_{it} + \beta_2 EG_{it} + \beta_3 INF_{it} + \beta_4 UNER_{it} + \beta_5 FDI_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Modelde gösterilen $i=1, 2, 3, \dots, N$ yatay kesit verilerini gösterirken, $t=1, 2, 3, \dots, T$ zaman boyutunu, ε ise hata terimini ifade etmektedir.

Ekonometrik Yöntem

Kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkisinin 2000-2021 dönemi yıllık verileri ile analiz edildiği çalışmada uygulanan metodolojik sıralama aşağıdaki gibidir;

- Modele dahil edilen değişkenlere ait tanımlayıcı istatistiklerin sunulması ve yorumlanması,
- Kurulan hipotezin test edilmesi amacıyla oluşturulan modelin ilk olarak kantil regresyon yöntemi ile tahmin edilmesi,
- Modelin ayrıca panel sabit etkiler modeli ile tahmin edilmesi ve sonuçların karşılaştırılması.

Değişkenlere Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Ekonometrik çalışmalarda analizlere geçilmeden önce modele dahil edilen değişkenlere ait ayrı ayrı tanımlayıcı istatistiklerinin sunulması ve yorumlanması gerekmektedir. Buna göre değişkenlerin inceleme altındaki dönemde meydana gelen değişimleri görülmekte ve bu değişimler üzerinden yorumlar yapılabilmektedir. Çalışmada kullanılan değişkenlere ait tanımlayıcı istatistikler Tablo 3'te ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	GINI	PSE	EG	INF	UNER	FDI
Ortalama	31.167	19.92	2.344	2.723	7.590	5.152
Maksimum	50.700	19.95	24.370	52.980	24.470	138.215
Minimum	22.100	4.391	-14.839	-9.654	2.010	-57.532
Std. Hata	5.462	5.462	3.418	3.958	4.044	12.398
Çarpıklık	1.177	-0.247	-0.596	6.451	1.747	4.029
Basıklık	4.641	2.725	8.631	71.268	6.968	36.230
Jarque-Bera	258.194	10.043	1039.493	151445.8	876.960	36683.63
Olasılık	0.000	0.007	0.000	0.000	0.000	0.000
Gözlem Sayısı	753	753	753	753	753	753

Tanımlayıcı istatistiklerin yer aldığı Tablo 3'e göre GINI, INF, UNER ve FDI değişkenlerinin sağa çarpık; PSE ve EG değişkenlerinin sola çarpık bir dağılım izlediği belirlenmiştir. Literatürde değişimle birlikte genellikle -1.5 ve +1.5 aralığı baz alınarak normal dağılım olup olmadığı çarpıklık ve basıklık değerlerine göre değerlendirildiğinde, çarpıklık değerlerine göre INF, UNER ve FDI değişkenlerinin normal dağılmadığı görülmüştür. Basıklık değerine göre ise hiçbir değişkenin normal dağılıma sahip olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadığını belirlemek için uygulanan diğer bir test olan Jarque-Bera Test sonuçlarına göre değişkenlerin hiçbirinin normal dağılım sergilemediği görülmüştür. Bu durum, EKK Yöntemi ile yapılan katsayı tahminlerinin tutarsız sonuçlar vereceğini göstermektedir. Dolayısıyla kantil regresyon ile katsayı tahminlerinin yapılmasının tutarlı ve sağlam sonuçlar vereceğine karar verilmiştir.

Panel Kantil Regresyon ve Statik Panel Veri Analizi

Kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla uygulanacak katsayı tahmini için, değişkenlerin normal dağılmadığı tespit edildiğinden Koenker ve Basset Jr (1978) tarafından geliştirilen ve farklı alanlarda doğrusal ve doğrusal olmayan modellerin istatistiksel analizlerinde yaygın

bir şekilde kullanılan Panel Kantil Regresyon Analizi uygulanmıştır. Kantil Regresyon Modeli, bağımlı değişkenin koşullu kantilleri ile açıklayıcı değişkenler arasında bir regresyon analizi yapar ve tüm kantiller için katsayı tahmininin elde edilmesini sağlar. Bu model, değişkenler normal dağılmadığı durumda EKK tahmincisine göre daha güçlü ve etkin katsayı tahminleri yapılmasına imkân tanımaktadır. Çünkü böyle bir durumda regresyon tahmini için EKK yöntemi kullanılırsa, ekonomik değişkenlerin çarpık dağılımı göz ardı edilebilmektedir. Değişkenler sola veya sağa çarpık olduğunda, kantil regresyon sayesinde dağılım tam olarak karakterize edilebilir ve kapsamlı bir analiz elde edilebilir. Panel kantil regresyon modelinin matematiksel gösterimi aşağıdaki gibidir:

$$y_{it} = x_{it}b_{\theta i} + \mu_{\theta it}, \quad 0 < \theta < 1 \quad (2)$$

Denklem (2)'de y bağımlı değişken ve x açıklayıcı değişkenler vektörüdür. μ , koşulsal kantil dağılımın sıfır olduğu tesadüfi hatadır. $Quant_{i\theta}(y_i/x_i)$, tanımlanan değişkenin kantil değeridir. β_{θ} ise θ 'nci regresyon kantilidir ve aşağıdaki formül ile çözülür:

$$\min \sum_{y_{it} \geq x'_{it}\beta} \theta |y_{it} - x'_{it}\beta| + \sum_{y_{it} < x'_{it}\beta} (1 - \theta) |y_{it} - x'_{it}\beta| \quad (3)$$

θ farklı değerlere eşit olduğunda, farklı parametre tahminleri elde edilmektedir (Xu ve Lin, 2018: 449; Salari vd. 2021: 49632-49634).

Çalışmada kantil regresyon analizinin yanı sıra karşılaştırma yapabilmek amacıyla statik panel veri analiz yönteminden de yararlanılmıştır. Bu çalışmada uygulanacak statik panel veri analiz yöntemlerinden biri olan sabit etkiler modeline göre eğim katsayıları tüm birimler için aynı kabul edilirken, sabit terimde zamana ya da birimlere has özelliklerden dolayı ortaya çıkan farklılıklar göz önünde bulundurulur. Ayrıca bu modellerde bağımsız değişkenlerin hata terimi ile korelasyon içinde olmadığı varsayımı söz konusu olup, birim etki ve bağımsız değişkenlerin korelasyonlu olmasına izin verilmektedir (Hill vd., 2011: 543; Gujarati ve Porter, 2007, 593-612; Tatoğlu 2013: 80). Kantil regresyon ve sabit etkiler modeli yardımıyla yapılan katsayı tahmin sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Katsayı Tahmin Sonuçları

Değişkenler	Kantiller					Sabit Etkiler*
	0.10	0.25	0.50	0.75	0.90	
PSE	-0.196 ^a (0.000)	-0.411 ^a (0.000)	-0.475 ^a (0.000)	-0.692 ^a (0.000)	-0.818 ^a (0.000)	-0.036 ^a (0.005)
EG	-0.104 (0.245)	-0.146 ^a (0.010)	-0.156 ^a (0.001)	-0.295 ^a (0.000)	-0.386 ^a (0.001)	-0.002 (0.845)
INF	-0.008 (0.917)	0.140 ^a (0.004)	0.158 ^a (0.000)	0.196 ^a (0.000)	0.306 ^a (0.003)	0.044 ^a (0.000)
UNER	0.097 (0.170)	0.379 ^a (0.000)	0.299 ^a (0.000)	0.275 ^a (0.000)	0.474 ^a (0.000)	0.087 ^a (0.000)
FDI	0.009 (0.706)	-0.024 ^c (0.092)	-0.052 ^a (0.000)	-0.066 ^a (0.000)	-0.060 ^b (0.050)	-0.004 ^c (0.092)
Sabit	28.880 ^a (0.000)	34.062 ^a (0.000)	38.336 ^a (0.000)	46.000 ^a (0.000)	49.371 ^a (0.000)	31.127 ^a (0.000)

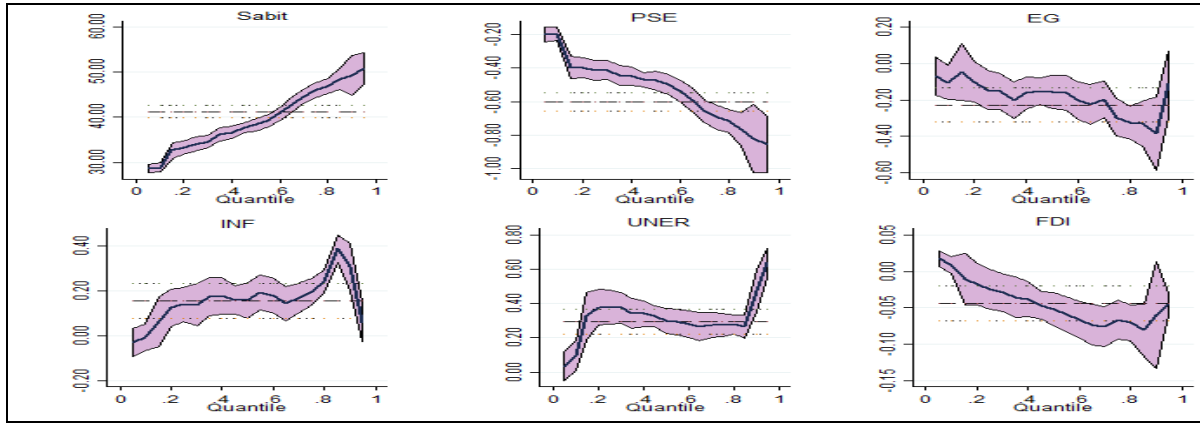
Not: a, b ve c; sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir. Parantez içindeki değerler olasılık değerlerini göstermektedir. * Sabit etkiler modeli kapsamında Driscoll-Kraay dirençli tahmincisi ile katsayı tahminleri gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4'te gösterilen sonuçlara göre çalışmanın temel bağımsız değişkeni olan kamu sosyal harcamalarının (PSE) gelir eşitsizliğinin temsilcisi GINI değişkeni üzerinde istatistiki olarak anlamlı etkilere sahip olduğu tespit edilmiştir. Tüm kantillerde etkinin yönünün negatif olduğu yani PSE'deki artışın gelir eşitsizliğini azalttığı görülmüştür. Ayrıca kantil değeri arttıkça yani bağımlı değişkenin düşük değerlerinden yüksek değerlerine doğru gidildikçe etkinin gücünün de arttığı belirlenmiştir. Örneğin, 0.10 kantildeki ülke grubunda PSE değişkenindeki %1'lik artış GINI değişkenini 0.196 birim azaltırken 0.90 kantildeki ülke grubunda 0.818 birim azaltmaktadır. Yani gelir eşitsizliğinin daha yüksek olduğu ülkelerde PSE'deki artış eşitsizliğin az olduğu ülkelere oranla gelir eşitsizliğini daha yüksek hızda azaltmaktadır. Elde edilen bu sonuçlar teorik ve ampirik beklentilere uygundur. Değişkenlerin normal dağıldığı varsayımı ile kullanılan statik panel veri analizi yöntemlerinden sabit etkiler modeli tahmincisine göre de kantil regresyon sonuçlarına benzer şekilde PSE'deki artışın gelir eşitsizliğini azalttığı sonucuna varılmıştır. Ancak etkinin gücü çok daha düşük çıkmıştır.

Gelir eşitsizliğinin önemli bir belirleyicisi olduğu için analize dahil edilen ve ekonomik büyümeyi temsil eden EG bağımsız değişkeninin de beklentiler yönünde GINI değişkenini negatif yönde etkilediği yani gelir eşitsizliğini azalttığı gözlenmiştir. Ayrıca 0.10 kantil haricinde kantil değeri arttıkça etkinin gücünün de arttığı elde edilen bulgular arasındadır. Yani gelir eşitsizliğinin daha yüksek olduğu ülkelerde ekonomik büyümenin gelir eşitsizliğini azaltıcı etkisinin daha kuvvetli olduğu bulunmuştur. Sabit etkiler modeli tahmincisine göre ise EG değişkeninin istatistiki olarak anlamsız etkilere sahip olduğu sonucu elde edilmiştir. Enflasyonu temsil eden INF değişkeninin bağımlı değişken GINI üzerinde 0.10 kantil dışında anlamlı ve pozitif yönlü etkilerde bulunduğu belirlenmiştir. Buna göre kantil değeri arttıkça enflasyonun gelir eşitsizliği üzerindeki pozitif olan etkisi artmaktadır. Yani gelir eşitsizliğinin daha yüksek olduğu ülkelerde enflasyonun gelir eşitsizliğini artırıcı etkisi daha güçlüdür. Sabit etkiler modeli tahmincisine göre de INF değişkeninin GINI değişkeni üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü etkilere sahip olduğu sonucu elde edilmiştir. Ancak bu yöntemle göre etkinin gücünün kantil regresyon sonuçlarına göre zayıf olduğu görülmektedir. İşsizlik oranını gösteren UNER bağımsız değişkeninin de 0.10 kantil dışında GINI üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü etkilere sahip olduğu saptanmıştır. Buna göre işsizlikteki artış gelir eşitsizliğini artırmaktadır. Ayrıca medyan değerine kadar etkinin gücünün azaldığı ancak sonraki 0.75 ve 0.90 kantillerde bu olumsuz etkinin giderek arttığı elde edilen bulgular arasındadır. Sabit etkiler modeli sonuçlarına göre UNER değişkeninin benzer şekilde GINI değişkeni üzerinde anlamlı ve pozitif yönlü etkilere sahip olduğu sonucu elde edilmiştir. Ancak bu yöntemle göre de etkinin gücünün daha zayıf olduğu açıkça görülebilmektedir. Son olarak net doğrudan yabancı yatırım girişlerini temsil eden FDI değişkeninin de 0.10 kantil dışındaki tüm kantillerde GINI bağımlı değişkeni üzerinde istatistiki olarak anlamlı etkilerde bulunduğu tespit edilmiştir. Etkinin yönünün ise tüm kantillerde negatif olduğu yani gelir eşitsizliğini azaltıcı yönde olumlu olduğu gözlenmiştir. Sabit etkiler modeli sonuçları da kantil sonuçlarına uygun şekilde FDI değişkenindeki artışın GINI değişkenini azalttığı yani gelir eşitsizliğini azalttığını ortaya koymuştur. Ancak diğer değişkenlerdeki durumun benzeri burada da söz konusudur. Buna göre etkinin gücü kantil sonuçlarının yanında oldukça zayıf kalmıştır.

Elde edilen sonuçlar ışığında iki tahmin yöntemi karşılaştırıldığında; kantil regresyon sonuçları bağımlı değişkenin farklı değerleri üzerinde bağımsız değişkenlerinin etkisi hakkında daha ayrıntılı bilgi verdiği için daha açıklayıcı bilgiler sunmaktadır. Ayrıca sabit etkiler modeli tahmincisine göre anlamsız etkilerde bulunduğu belirlenen ekonomik büyümenin temsilcisi EG değişkeninin kantil regresyon sonuçlarına göre 0.10 kantil dışında anlamlı etkilere sahip olduğu görülmüştür. Son olarak Kantil Regresyon sonuçları, değişkenlerin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisinin sabit etkilerden elde edilen sonuçlara göre daha güçlü olduğunu göstermiştir. Ayrıca tanımlayıcı istatistiki verilerin sunulduğu kısımda değişkenlerin normal dağılmadığı ortaya konulduğundan kantil regresyon sonuçlarının daha doğru bilgiler sunduğu kabul edilebilmektedir. Dolayısıyla politika önerileri kantil regresyon analizi sonuçlarına göre yapılacaktır.

Yukarıda tablosal olarak gösterilen ve yorumları yapılan bağımsız değişkenlerin gelir eşitsizliği üzerindeki etkileri grafiksel olarak Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Panel Kantil Regresyon Sonuçları

Şekil 1’den de görüleceği gibi, temel bağımsız değişken kamu sosyal harcamalarının temsilcisi PSE’nin gelir eşitsizliği üzerindeki negatif etkisi kantil değerleri yükseldikçe artmaktadır (trend çizgisi aşağı doğru hızla inmektedir). Ekonomik büyümenin temsilcisi EG’nin negatif etkisi de 0.90 kantile kadar artarken bu kantilden sonra yani en yüksek gelir eşitsizliğine sahip ülkelerde azalmaktadır (trend çizgisi aşağı yönlü hareket edip, 0.90. kantilden itibaren yukarı doğru çıkmaktadır). Enflasyonu gösteren INF değişkeninin bağımlı değişken üzerindeki pozitif etkisi önce hızla yükselip medyan değerlerinde yatay bir seyir izlerken daha yüksek kantillerde etkinin gücü artmakla birlikte en yüksek kantillerde aniden düşüş göstermektedir. İşsizliği gösteren UNER değişkeninin gelir eşitsizliğini artırıcı etkisi en alt kantillerde hızla artıp bağımlı değişkenin ortalama düzeylerine yaklaştıkça azalmakta ve en yüksek kantilde tekrar güçlü bir artış göstermektedir. Son olarak net doğrudan yabancı yatırımları temsil eden FDI değişkeninin bağımlı değişken üzerindeki negatif yönlü etkisi gelir eşitsizliğini azaltıcı etkisi kantil düzeyi büyüdükçe artmaktadır. Sadece en yüksek kantilde yani gelir eşitsizliğin en yüksek olduğu ülkelerde etkinin gücü zayıflamaktadır.

Sonuç

Gelir eşitsizliğinin yüksek olması çeşitli şekillerde toplumsal refahı ve dolayısıyla kalkınmayı olumsuz yönde etkilemektedir. Sürdürülebilir kalkınma için olmazsa olmaz şartlardan biri gelir eşitsizliğinin azaltılarak gelirin adil dağıtılmasını sağlamaktır. Bir ülkede toplumun küçük bir kesiminin milli gelirin çoğunluğuna sahip olması, yoksulluğun artmasına ve eğitim, sağlık gibi çeşitli konularda önemli dengesizliklerin ortaya çıkmasına yol açarak sosyal, siyasi ve ekonomik istikrarsızlıkların şiddetlenmesine neden olmaktadır. Bu bakımdan gelir eşitsizliği, sadece politika yapımcılar tarafından değil sosyal bilimlerin pek çok alanından araştırmacıların üzerinde önemle durduğu konulardan biridir. Dolayısıyla pek çok ülkede çeşitli politikalar uygulanarak gelir eşitsizliğinin azaltılması için büyük uğraşlar verilmektedir.

Çalışmada, OECD ülkelerinde kamunun sosyal yardım harcamalarının gelir eşitsizliğini azaltıcı etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Bu kapsamda 2000-2021 dönemi göz önünde bulundurularak yeni tekniklerle panel veri analizi yapılmıştır. Kamu sosyal harcamalarının yanında gelir eşitsizliği üzerindeki önemli etkilere sahip bazı değişkenler de analize dahil edilmiştir. Değişkenlerin normal dağılmadığının tespit edilmesinin ardından uygulanan panel kantil regresyon analizi neticesinde, beklendiği gibi kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliğini azaltıcı etkilerde bulunduğu ve bu etkilerin gelir eşitsizliğinin daha yüksek olduğu ülkelerde daha güçlü olduğu belirlenmiştir. Karşılaştırma yapmak amacıyla uygulanan statik panel veri analiz tekniklerinden sabit etkiler modeline ait tahminlerin de bu sonucu desteklediği bulunmuştur. Ayrıca ekonomik büyüme ve doğrudan yabancı girişlerindeki artışın gelir eşitsizliğini azalttığı ancak enflasyondaki ve işsizlikteki artışın gelir eşitsizliğini artırdığı da tespit edilmiştir.

1980'lerden itibaren uygulanmaya başlayan neoliberal politikalar ve özellikle 1990'lardan itibaren ortaya çıkan finansal serbestleşmeye bağlı olarak yaşanan ekonomik krizler her kesimden insanı etkileyerek gelir eşitsizliğinin ve yoksulluğun artmasına neden olmuştur. Ekonomik krizlerin bir daha yaşanmaması ve yaşansa da etkilerinin sınırlanması için devletin önemli görevlerinin olduğu bu süreçte bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar da bu durumu destekler şekilde devletin sosyal yardım harcamalarının gelir eşitsizliği üzerinde ne denli önemli olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla dünyada hızlı küreselleşme sürecinde gelir eşitsizliğinin arttığı bir dönemde, toplumsal refahı korumak ve artırmak amacıyla önemli bir politika aracı olan sosyal yardım harcamalarının devletler tarafından etkin şekilde kullanılarak kapsamının genişletilmesi ve miktarının artırılması gerekmektedir. Bunun yanında sürdürülebilir ekonomik büyüme yakalanarak doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye çekilmesi, işsizliğin azalmasına toplam gelirin artmasına ve sonuç itibarıyla doğru politikaların uygulanması ile gelir eşitsizliği sorununun hafiflemesine önemli katkılarda bulunacaktır.

Devlet harcamaları yoluyla gerçekleşen mali transfer harcamalarının eşitsizlikleri azaltıcı etkisi hükümetin doğru miktar veya harcama yüzdesini tahsis edebilmesine bağlıdır. Politika yapıcılar, hükümet harcamalarını eğitim, sağlık, askeri ve kalkınma harcamaları olarak ayırım yaparken, gelir eşitsizliğini hafifletmek için hangi tür harcamaları bir araç veya yeniden dağıtım önlemi olarak kullanacağına iyi karar vermesi gerekmektedir. Gelir dağıtım politikalarının amacına ulaşması için devlet harcamalarının verimli bir şekilde kullanılması da hayati öneme sahiptir.

Son söz olarak bu çalışmanın daha sonra yapılacak potansiyel araştırmalarda üstesinden gelinebilme ihtimali olan bazı kısıtları içerdiğini belirtmek faydalı olacaktır. Daha eski verilerin temin edilmesi durumunda tarihi olarak geriye dönük veya gelecek tahmini sunan daha uzun serilerin elde edilmesi araştırmayı daha kapsamlı hale getirecektir. Zaman bakımından uzun verilerin gelişme düzeyi farklı ülke ya da bölge gibi alt gruplar açısından da kullanıma sunulması durumu daha geniş tahminler yapmaya katkı sunacaktır. Ek olarak gelir eşitsizliğini ölçen farklı ölçüm metotları ile tahmin denemeleri yapılarak araştırma detaylandırılabilir.

Etik Beyanı: Bu makalede hiçbir insan çalışması sunulmamıştır.

Yazar Katkıları: Giriş, teori, literatür %55 birinci yazar; ekonometrik analiz, bulgular ikinci yazar %45

Çıkar Çatışması: Yazarlar, araştırmanın potansiyel bir çıkar çatışması olarak yorumlanabilecek ticari veya finansal ilişkilerin yokluğunda yürütüldüğünü beyan etmektedirler.

Kaynaklar

- Afonso, A., Schuknecht, L. ve Tanzi, V. (2008), *Income distribution determinants and public spending efficiency*, ECB Working Paper, 861, European Central Bank, Frankfurt am Main.
- Afonso, A., Schuknecht, L. ve Tanzi, V. (2010), *Income distribution determinants and public spending efficiency*, *The Journal of Economic Inequality*, 8(3), 367-389.
- Aksoğan, G. ve Elveren, A. (2012), Türkiye'de savunma, sağlık ve eğitim harcamaları ve gelir eşitsizliği (1970-2008): Ekonometrik bir inceleme, *Sosyoekonomi*, 17(17), 264-280.
- Aktaş, E.E., ve Dokuzoğlu, S. (2021), Sosyal transfer harcamaları-gelir eşitsizliği ilişkisi: Karşılaştırmalı panel nedensellik analizi, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 59, 119-140.
- Alamanda, A. (2020), The effect of government expenditure on income inequality and poverty in Indonesia, *Info Artha*, 4(1), 1-11.
- Amate-Forbes, I., Guarnido-Rueda, A., Martinez-Navarro, D. ve Oliver-Marquez, F. J. (2023), Are European social spending policies effective in the fight against gender inequality?, *Journal of Contemporary European Studies*, 1-15, <https://doi.org/10.1080/14782804.2023.2208525>.

- Anderson, E., Jalles D'Orey, M.A., Duvendack, M. ve Esposito, L. (2017), Does government spending affect income inequality? A meta-regression analysis, *Journal of Economic Surveys*, 31(4), 961-987.
- Başaran, N. (2023), Kamu eğitim harcamalarının gelir dağılımına etkisi: OECD ülkeleri üzerine bir uygulama, *Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi*, 7(2), 278-294.
- Blancheton, B. ve Chhorn, D. (2021), Government intervention, institutional quality, and income inequality: Evidence from Asia and the Pacific, 1988–2014, *Asian Development Review*, 38(1), 176-206.
- Boratav, K. (1963), Gelir dağılımı ve tüketim eğilimi, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 18(01), 15-61.
- Boratav, K. (1972), *100 soruda gelir dağılımı: kapitalist sistemde, Türkiye’de, sosyalist sistemde*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Bulut, E., Yayla, N., Yaraşır, S., ve Çeviş, İ. (2019), *Maliye politikalarının gelir dağılımı üzerindeki etkisi: Panel veri analizi*, In Icoae Vi International Conference on Applied Economics and Finance & Extended With Social Sciences. Bandırma Onyedü Eylül University, 247-262, November 16-17 2019, Burhaniye/Bandırma.
- Caminada, K. ve Goudswaard, K. (2001), International trends in income inequality and social policy, *International Tax and Public Finance*, 8, 395-415.
- Chancel, L., Piketty, T., Saez, E. ve Zucman, G. (2022), *World inequality report 2022*, Harvard University Press.
- Cheng, X. (2015), *The dynamic relationships between public spending, economic growth and income inequality in China*, Degree of Doctor of Philosophy, University of Hertfordshire.
- Cho, C. ve Lee, D.J. (2022), *Public expenditures and inequality in Asia-Pacific: Understanding the relationship*, MPFD Policy Brief, 124, ESCAP, Bangkok.
- Cole, I. M. (2023), The political economy triangle of government spending, interest-group influence, and income inequality: Evidence and implications from the US states, *Economics & Politics*, 35(3), 1122-1176.
- Darvas, Z. (2020), Economic growth and income distribution implications of public spending and tax decisions, *Society and Economy*, 42(4), 351-365.
- Dayar, H. ve Akıncı, A. (2020), “Kamu Sosyal Transfer Harcamalarının Kişisel Gelir Dağılımına Etkisi”, *Maliye Dergisi*, 179, 172-185.
- Dhital, S., Jiang, S. ve Reese, J. (2023), Effects of monetary and government spending policy on economic inequality”, *Journal of Macroeconomics*, 77, 103547.
- Dibo, M. (2022), Kamu sosyal harcamaları ve gelir eşitsizliği: OECD ülkeleri kapsamında bir analiz, *JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy*, 7(2), 1-16.
- Doğan, M. (2023), Kamu eğitim harcamalarının gelir eşitsizliği ve istihdamla ilişkisinin panel veri yöntemiyle analizi”, *Maliye Dergisi*, 184, 171-196.
- Doumbia, D. ve Kinda, M.T. (2019), *Reallocating public spending to reduce income inequality: Can it work?*, IMF Working Paper, WP/19/188, International Monetary Fund, Washington.
- Erçakar, M.E. ve Güvenoğlu, H. (2018), Türkiye’de gelir dağılımı ve sosyal koruma harcamalarına bir bakış, *Sosyal Bilimler Metinleri*, 2018(1), 38-53.
- Eroğlu, N., Altaş, D., Turgut, Ü.N. ve Ulu, M.İ. (2017), OECD ülkelerinde sosyal yardım harcamalarının gelir dağılımına etkisi: Panel veri analizi, *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 335-354.

- Fotros, M. H., Alizadeh, M. ve Ahmadvand, N. (2020), Optimal amount of government expenditure components with the goal of reducing income inequality (The case of Iran), *Iranian Journal of Economic Studies*, 9(1), 117-146.
- Ghosh, S. (2022), Analysing the nexus between income inequality and military expenditure in top ten defence expenditure economies, *Quality & Quantity*, 56(2), 689-712.
- Gujarati, D.N. ve Porter D.C. (2007), *Basic econometrics*, New York: McGraw Hill Educations.
- Guzi, M. ve Kahanec, M. (2018), *Income inequality and the size of government: A causal analysis*, IZA Discussion Paper Series, 12015, IZA Institute of Labor Economics, Bonn.
- Harun, M. ve Loo, S.Y. (2023), *Public expenditure and income distribution in Malaysia*, London: Routledge Taylor & Francis.
- Hill, R.C., Griffiths, W.E. ve Lim, G.C. (2011), *Principles of econometrics*, West Sussex: John Wiley & Sons.
- Isiaka, A., Mihailov, A. ve Razzu, G. (2022), *Reallocating government spending to reduce income inequality: Panel data evidence from the middle-income countries*, GEAR Reading Discussion Paper, 2022-08, Department of Economics University of Reading Whiteknights, United Kingdom.
- İlgün, M. F. (2015), Kamu sosyal harcamalarının gelir dağılımı üzerindeki etkisi: oecd ülkelerine yönelik panel veri analizi, *Dokuz Eylül University Journal of Graduate School of Social Sciences*, 17(4), 493-516.
- İnam, B. (2019), *Sosyal harcamaların gelir dağılımı üzerindeki etkisi: Türkiye örneği*, Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye.
- Jianu, I. (2020), *The impact of government health and education expenditure on income inequality in European Union*, In: International Finance and Banking Conference FIBA 2018, XVIth Edition, Theoretical and Applied Economics. Special Issue, General Association of Economists From Romania (GAER), Bucharest, 121-134.
- Köse, S. ve Güven, A. (2007), Government education expenditures and income inequality: Evidence from provinces of Turkey, *SEER: Journal for Labour and Social Affairs in Eastern Europe*, 10(1), 79-101.
- Koenker, R. ve Basset Jr. G.S. (1978), Regression quantiles, *Econometrica*, 46, 33-50.
- Lu, Z. (2023), *The nonlinear effects of public education expenditure on income inequality: A panel threshold regression analysis of 31 provinces in China*. In Proceedings of the 3rd International Conference on Big Data Economy and Information Management, BDEIM 2022, December 2-3, 2022, Zhengzhou, China.
- Niehues, J. (2010), *Social spending generosity and income inequality: A dynamic panel approach*, IZA Discussion Papers, 5178, Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit Institute for the Study of Labor, Berlin.
- OECD (2023), *Social spending*, 01.07.2023 tarihinde. <https://data.oecd.org/social-exp/social-spending.htm...> adresinden alındı.
- Padhan, H., Haouas, I., Hammoudeh, S. ve Tiwari, A.K. (2020), Nonlinear analysis of government expenditure and tax rate on income inequality in India, *Journal of Public Affairs*, 22(3), 2-14.
- Popova, D. (2023), Impact of equity in social protection spending on income poverty and inequality, *Social Indicators Research*, 169(1-2), 697-721.
- Ray, D. ve Linden, M. (2018), Health, inequality and income: A global study using simultaneous model, *Journal of Economic Structures*, 7(1), 1-28.
- Recepoğlu, M. (2022), Public expenditures, economic growth and income inequality: Empirical evidence from the commonwealth of independent states, *Journal of Economic Policy Researches*, 9(2), 293-314.

- Salari, T.E., Roumiani, A. ve Kazemzadeh, E. (2021), Globalization, renewable energy consumption, and agricultural production impacts on ecological footprint in emerging countries: Using quantile regression approach, *Environmental Science and Pollution Research*, 28(36), 49627-49641.
- Sánchez, A. ve Pérez-Corral, A.L. (2018), Government social expenditure and income inequalities in the European Union, *Hacienda Pública Española*, 227(4/2018), 133-156.
- Sidek, N.Z.M. (2021), Do government expenditure reduce income inequality: Evidence from developing and developed countries, *Studies in Economics and Finance*, 38(2), 447-503.
- Sylwester, K. (2002), Can education expenditures reduce income inequality?, *Economics of Education Review*, 21(1), 43-52.
- Şantaş, G., Demirgil, B. ve Şantaş, F. (2019), Sağlık harcamaları-gelir dağılımı ilişkisi: Türkiye için bir ARDL sınır testi yaklaşımı, *Journal of Management & Economics Research*, 17(1), 412-427.
- Şengür, M. (2020), Gelir eşitsizliği ve ekonomik büyüme ilişkisi: geçiş ekonomileri üzerine panel veri analizi, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1), 331-346.
- Taş, S., Örnek, İ. ve Aksoğan, G. (2013), Türkiye’de savunma harcamaları, büyüme ve gelir eşitsizliği, 1970-2008: ekonometrik bir inceleme, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(3), 659-682.
- Tatoğlu, F.Y. (2013), *Panel veri ekonometrisi*, İstanbul: Beta Yayınevi.
- Topuz, S.G. ve Doğan, E. (2020), Transfer harcamaları ve gelir eşitsizliği ilişkisi: Panel nedensellik analizi ile karşılaştırmalı bir değerlendirme, *İzmir İktisat Dergisi*, 35(3), 549-562.
- Töngür, Ü. ve Elveren, A.Y. (2012), Military expenditures, inequality, and welfare and political regimes: A dynamic panel data analysis, *Economic Research Center*, 12(10), 1-39.
- Trkić-Izmirlija, N. ve Efendić, A. (2013), *Effects of the global economic crisis and public spending on income distribution in Bosnia and Herzegovina*, The wiiw Balkan Observatory Working Papers, 108, The Vienna Institute for International Economic Studies Rahlgasse, Vienna.
- Turnovsky, S.J. ve Erauskin, I. (2022), *Productive government expenditure and its impact on income inequality: evidence from international panel data*, *Review of World Economics*, 158, 1-34.
- Ulu, M. I. (2018), The effect of government social spending on income inequality in OECD: A panel data analysis, *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 1(3), 184-202.
- Ulusoy, A., Karakurt, B. ve Akbulut, E. (2015), Eğitim harcamalarının gelir dağılımına etkisi: Türkiye’de yükseköğretim gelir eşitsizliğini giderici işlevi, *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 45-75.
- Velkovska, I. ve Trenovski, B. (2023), Economic growth or social expenditure: What is more effective in decreasing poverty and income inequality in the EU-A panel VAR approach, *Public Sector Economics*, 47(1), 111-142.
- Xu, B. ve Lin, B. (2018), What cause large regional differences in PM2.5 pollutions in China? Evidence from quantile regression model, *Journal of Cleaner Production*, 174, 447-461.
- Yalçın, A.Z., Yılmaztürk, A., ve Yıldız, F. (2023), Kamu eğitim harcamalarının gelir eşitsizliğini azaltıcı etkisi: Seçilmiş OECD ülkeleri örneği (2010-2019), *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 21(48), 248-274.
- Yang, Y. (2023), Does government social spending matter? Exploring How income inequality is associated with charitable giving, *Social Science Quarterly*, <https://doi.org/10.1111/ssqu.13265>.
- Yıldırım, B. ve Şahin, F. (2019), Esping-Andersen’in refah devleti sınıflandırması ve makro sosyal hizmet uygulamaları temelinde Türkiye’nin konumu, *OPUS International Journal of Society Researches*, 11(18), 2525-2554.

Ek: Analiz Edilen 35 OECD Ülkesi

Avustralya	Avusturya	Belçika
Kanada	Çekya	Danimarka
Finlandiya	Fransa	Almanya
Yunanistan	Macaristan	İrlanda
İtalya	Japonya	Güney Kore
Lüksemburg	Meksika	Hollanda
Yeni Zelanda	Norveç	Polonya
Portekiz	Slovakya	İspanya
İsveç	İsviçre	Türkiye
Birleşik Krallık	ABD	Şili
Estonya	İsrail	Slovenya
Letonya	Litvanya	